

International

Journal of Human Sciences

ISSN:2458-9489

Volume 15 Issue 2 Year: 2018

Attitude scale towards Game and Physical Activities course of class teacher candidates: Validity and reliability study**Sınıf öğretmeni adaylarının Oyun ve Fiziksel Etkinlikler dersine yönelik tutum ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması****Zekihan Hazar¹****Gönül Tekkursun Demir²****Abstract**

The aim of this study; is to develop a valid and reliable measuring tool to be used by classroom teacher candidates to determine their attitudes towards game and physical activity lessons. In the study a mixed model in which quantitative and qualitative models are used together is used. In the qualitative part of the research, there is the process of scanning the area literature and forming the item pool. The quantitative part included the validity and reliability procedures of SPSS 24 package program and Lisrel 8.8 program. As a result of the analysis applied to the data set obtained, a three factor structure consisting of 19 items was obtained. Factor 1 consists of items 1, 12, 13, 14, 15, 19 and has a variance ratio of 39,31 and Cronbach Alpha: 0,88. Factor 2 consists of items 20, 21, 22, 23, 25 and has a variance ratio of 8,28 and Cronbach Alpha: 0,79. Factor 3 consists of items 24, 28, 29, 31, 32, 33, 34, 35 and has a variance ratio of 7,48 and Cronbach Alpha: 0,89. The total variance ratio explained by the scale is 55.07% of the total Cronbach Alpha value: 0,78 According to confirmatory factor analysis, the result of standard adaptation indices is satisfied. As a result; According to the findings of the analysis, it can be said that scale is a valid and

Özet

Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının Oyun ve Fiziksel Etkinlikler dersine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmektir. Araştırmanın evrenini 2017-2018 yılında Gazi Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakülteleri'nde öğrenim gören sınıf öğretmeni adayları oluşturmaktadır. Örneklemi ise seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden tabakalı örnekleme yöntemine göre belirlenen 528 sınıf öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Araştırmada, nicel ve nitel modellerin birlikte kullanıldığı karma model benimsenmiştir. Araştırmanın nitel bölümünde, alan yazın taraması ve madde havuzunun oluşturulmasına ilişkin işlemler yer almıştır. Nicel bölümünde ise SPSS 24. Paket program ve Lisrel 8.8 programında yapılan geçerlik ve güvenirlik işlemleri yer almıştır. Elde edilen veri setine uygulanan analizler sonucunda toplamda 19 maddeden oluşan üç faktörlü bir yapı elde edilmiştir. 1. Faktör, 1., 12., 13., 14., 15., 19. maddelerden oluşmakta ve açıkladığı varyans oranı 39,31 ve Cronbach Alpha: 0,88'dir. 2. Faktör, 20., 21., 22., 23., 25. maddelerden oluşmakta ve açıkladığı varyans oranı 8,28 ve Cronbach Alpha: 0,79'dur. 3. Faktör, 24., 28.,

¹ Dr. Öğretim Üyesi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, zekihanhazar84@gmail.com

² Araştırma Görevlisi, Gazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, gonultekkursun@hotmail.com

reliable tool for measuring the attitudes of class teachers towards game and lessons.

Keywords: Attitude; education; game and physical activities; physical education; class teacher.

[\(Extended English summary is at the end of this document\)](#)

29., 31., 32., 33., 34.,36. maddelerden oluşmakta ve açıkladığı varyans oranı 7,48 ve Cronbach Alpha: 0,89'dur. Ölçeğin açıkladığı toplam varyans oranı % 55,07 toplam Cronbach Alpha değeri ise 0,78dir. Yapılan doğrulayıcı faktör analizine göre standart uyum indekslerinin karşılandığı sonucuna varılmıştır. Sonuç olarak; elde edilen analiz bulguları geliştirilen ölçeğin Oyun ve Fiziki Etkinlikler dersine yönelik sınıf öğretmenlerinin tutumlarını ölçmede geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğuna kanıt oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tutum; eğitim; oyun ve fiziksel aktivite; beden eğitimi; sınıf öğretmeni.

1. Giriş

Eğitim öğretimin temel amacı; hedeflerin aşamalı sınıflandırması olarak tanımlanan bilişsel, duyuşsal, devinişsel ve buna ek olarak sosyal yönlerden sağlıklı bireyler yetiştirmektir. Diğer gelişim alanlarına da doğrudan etki eden devinişsel gelişim alanı, okullarda verilen oyun ve fiziki etkinlikler dersinin ana temasını oluşturmaktadır. Dersin amacına ulaşabilmesi için dersi veren öğretmenlerin bu derse yönelik olan tutum ve davranışları oldukça önemlidir. Decorby vd. (2010), motor becerilerin gelişmesinde, fiziksel uygunluğun artmasında, sağlığın korunmasında, beden eğitimi dersinin önemli katkıları olduğunu, bununla beraber çocukların sosyal ve duygusal gelişimini olumlu yönde etkilediğini ifade etmişlerdir.

Krech vd. (1980) tutumu, bireyin algı dünyasına ait motivasyon, heyecan, anlayış ve öğrenme süreçlerinin bir organizasyonu olarak değerlendirirken, Freedman, Sears ve Carlsmith (2003), bireyin bir nesneye veya fikre karşı karşı olumlu ya da olumsuz bilişsel, duygusal ve davranışsal eğilim geliştirmesi olarak değerlendirmektedir. Hilgard vd. (1971) ise tutumu birtakım nesnelere, olgulara ve durumlara karşı yaklaşmak ya da uzaklaşmak olarak ifade etmektedirler.

Şişko ve Demirhan'a göre (2002), birey herhangi birşeye karşı olumlu tutum geliştirdiğinde ona yaklaşır ve onu destekler ancak olumsuz bir tutum geliştirdiğinde ise ondan uzaklaşır. hatta olumsuz davranışlar gösterir. Tavşancıl (2014) tutumların bilişsel, duyuşsal ve davranışsal olmak üzere üç ögesinin olduğunu ve bu ögeler arasında dinamik bir ilişki olduğunu ifade etmektedir. Buna göre bireyin bir konu hakkında sahip olduğu bilgi o konuya olumlu bakmasını sağlıyorsa (bilişsel öge), birey o konuya yönelik olumludur (duygusal öge). Bunu çeşitli söylemleri ve eylemleri (davranışsal öge) ile gösterir.

Aicinena ve Steven (1991), öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik geliştirecekleri tutumların inşa edilmesinde öğretmenlerin rolünün önemli olduğunu söylemektedirler. Semerci ve Semerci (2004), okullarda verilen eğitimin temel öğelerinden birisi olan öğretmenin öğrencilere istendik yönde davranış değişikliği kazandırmada önemli bir role sahip olduğunu ve bu süreçte öğretmenin kişiliğiyle, bilgisiyle, davranışlarıyla ve derslere karşı sahip oldukları olumlu ve olumsuz tutumlarıyla öğrencilerine örnek teşkil ettiğini belirtmektedirler. Aydın, Şahin ve Topal, (2008) ve Dalaman (2015), sınıf öğretmeni adaylarının beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının öğretmenlik sürecinde öğrencilerde oluşturacakları davranış ve kazanımları önemli derecede etkileyeceğini ifade etmektedir. Philip, Morgan ve Vibeke Hansen (2008), beden eğitimi dersinin başarıya ulaşabilmesi için öğretmenlerin sahip oldukları tutumların önemli olduğunu belirtmektedir. Bununla birlikte, alan

yazın incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersine yönelik bir öz güven eksikliği yaşadığı ve dolayısıyla bu dersin işleniş birtakım sorunların yaşandığını ifade etmektedirler.

Ülkemizde 2012-2013 eğitim öğretim döneminde yapılan düzenleme ile 4+4+4 eğitim sistemine geçilmiştir (MEB, 2012a) ve bu değişiklikte yer alan önemli düzenlemelerden birisi de ilkökul kademesinde öğrenim gören öğrenciler için beden eğitimi ve spor dersinin bir diğer versiyonu olan Oyun ve Fiziki Etkinlikler Dersi' nin müfredatta yer almasıdır. Bu dersin yürütülmesi ise sınıf öğretmenlerinin sorumluluğuna verilmiştir. Bu bağlamda, sınıf öğretmenlerinin hizmet öncesi öğrenim dönemlerinde Oyun ve Fiziki Etkinlikler Dersi'ne yönelik tutumlarının, öğrencilerde de benzer şekilde tutumlar gelişmesine yol açacağı bilinmektedir. (Atkinson, vd. 1999; Bohner ve Wanke, 2002; Erkuş, 2003; Bağcı, 2007; Kağıtçıbaşı, 2008; Ağgön ve Yazıcı, 2010; Atkinson; Alemdağ, Öncü ve Sakallıoğlu, 2014; Tekkurşun Demir ve ark, 2017). Pehlivan, Dönmez ve Yaşat (2005) ilkökulların sporun temelini oluşturduğunu, çocukların ilkökul çağında beden eğitimi ve spor dersinde göstereceği başarıda sınıf öğretmenlerinin katkısının küçümsenemeyecek derecede ciddiye alınması gerektiğini ve bu noktada sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum ve davranışların önemli olduğunu ifade etmektedirler. Tekkurşun Demir ve ark., (2017) ilkökulda öğrencilerin spor alışkanlığı kazanması için önemli noktada bulunan sınıf öğretmenlerinin, beden eğitimi dersine yönelik tutumunun olumlu olması, beden eğitimi ve sporun öğrencilerine katkılarını bilmesi ve öğrenciler için uygun sportif etkinlikler hazırlamasının önemli olduğunu belirtmiştir. Arslan ve Altay (2008); yetişkin bireylerin yaşam boyu spor alışkanlığı kazanabilmeleri için çocukluk döneminde aldıkları eğitimin önemli olduğunu ve özellikle ilkökul döneminde okullarda işlenen beden eğitimi ve spor dersinin bunun temelini oluşturduğunu ifade etmektedirler.

Tutumların ortaya çıkışı, kaynağı, tutumun bireylerin davranışlarına etkisi ve tutumların belli dönem içinde değişmesi bilim dünyasının her zaman ilgisini çekmiş ve çok sayıda araştırmaya konu olmuştur (Tekkurşun Demir ve ark, 2017). Bu değerlendirmeler dikkate alındığında, mevcut problem durumunun tespit edilmesine yönelik güncel bilimsel araştırmalar temelinde geliştirilecek olan geçerli ve güvenilir bir tutum ölçeğinin geliştirilmesinin alanda yapılacak olan çalışmalara rehberlik etmesi açısından önemli olduğu söylenebilir.

2. Yöntem

Bu bölümde araştırmaya ilişkin süreçler ve çalışma grubuna ait özellikler yer almaktadır.

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada, karma model (mixed model) kullanılmıştır. Karma araştırmalar, nitel ve nicel araştırma verilerinin bir bütünlük içinde ele alınarak veri kaynaklarının birbirini desteklediği ve doğruladığı araştırmalardır. (Creswell, 2003; McMillan, J.H. ve Schumacher, S, 2006).

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2017-2018 yılında Gazi Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakülteleri'nde öğrenim gören sınıf öğretmeni adayları oluşturmaktadır. Örneklemi ise seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden tabakalı örnekleme yöntemine göre belirlenen 528 sınıf öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Araştırmaya 1. sınıftan (n=143), 2. sınıftan (n=153), 3. sınıftan (n=110), 4. sınıftan(n=122) yaşları 18-30 arasında olan üniversite öğrencisi katılmıştır.

2.3. Madde Havuzunun Oluşturulması

Bu kapsamda ilk olarak tutum kavramı ile ilgili alan yazın taraması yapılarak tutum kavramı ve bu kavramın alt boyutlarına yönelik ifadelerin yazılmasında oluşturulacak kavramsal çerçeve belirlenmiştir. Tutumun birbirinden bağımsız olmayan üç alt bileşeni vardır (Aydın, 2000; Özgüven, 2004). Odabaşı ve Barış (2012)' a göre tutumun alt bileşenleri; kişilerin herhangi bir nesneye yönelik düşünce ve inançlarına bilişsel bileşen, kişinin bir nesneye yönelik duygularına duygusal bileşen ve bu her iki bileşene uygun olarak hareket etme eğilimine de davranışsal bileşen şeklindedir. Buna göre, bilişsel, duygusal ve davranışsal boyutları temsil ettiği düşünülen her alt boyuta ilişkin 15 madde olmak üzere toplamda 45 maddelik bir madde havuzu oluşturulmuştur. Yazılan 45 madde olumlu ve olumsuz ifadelerden oluşmaktadır. Hazırlanan taslak ölçek formu, Beden Eğitimi ve Spor

Öğretmenliği alanından dört, Ölçme ve Değerlendirme alanından iki ve Türkçe Eğitimi alanından bir kişi olmak üzere farklı alan uzmanları tarafından değerlendirilmiştir. Uzman görüşleri doğrultusunda; çeşitli maddelerde anlatım bakımından düzeltme işlemi yapılmış, aynı anlama gelebilecek ifadeler tek madde halinde düzenlenmiş ve bazı maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Sonuç olarak 36 maddelik taslak ölçek formu oluşturulmuştur. Ölçek maddeleri 5'li Likert tipi şeklinde derecelendirilmiştir (1-Hiç Katılmıyorum, 2- Katılmıyorum, 3-Kararsızım, 4-Katılıyorum, 5-Tamamen Katılıyorum).

3. Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde yapılan analizlere ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

3.1. Madde Analizine İlişkin Bulgular

Ölçek maddelerinin ayırt ediciliğini elde etmek amacıyla madde analiz testleri yapılmıştır. Araştırmada madde analizi için, ölçekteki her bir maddede ölçülmek istenen özelliğe sahip olan katılımcılar (% 27 üst) ile ölçülmek istenen özelliğe sahip olmayan katılımcıların (% 27 alt) aldıkları ortalama puanları arasındaki farkı tespit etmek amacıyla madde toplam test korelasyonu ile birlikte alt üst gruplara ilişkin t testi yapılmıştır. Bu bağlamda, madde analizine ait değerler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Madde Analizi Sonuçları

Madde No	Madde Toplam Test Korelasyonu	Alt Grup (n= 142)		Üst Grup (n= 142)		t	p
		x	ss	x	ss		
Faktör 1:							
Cronbach Alpha: 0,86							
1.	,63(*)	2,65	,91	4,56	,63	14,87	,00
2.	,61(*)	3,06	,88	4,57	,69	11,70	,00
3.	,73(*)	3,32	1,05	4,85	,39	11,87	,00
4.	,68(*)	4,14	,93	4,76	,48	13,40	,00
5.	,59(*)	3,09	,96	4,77	,58	12,87	,00
6.	,71(*)	2,53	,88	4,31	,81	12,82	,00
Faktör 2:							
Cronbach Alpha: 0,80							
7.	,71(*)	2,42	,99	3,93	,98	9,41	,00
8.	,62(*)	3,13	,98	4,52	,55	10,76	,00
9.	,76(*)	2,31	,92	4,00	,95	11,05	,00
10.	,79(*)	2,75	1,01	4,36	,70	11,44	,00
11.	,75(*)	3,13	1,08	4,48	,66	9,27	,00
Faktör 3:							
Cronbach Alpha: 0,86							
12.	,76(*)	3,80	,78		,74	9,77	,00
13.	,70(*)	3,85	,74		,36	10,38	,00
14.	,68(*)	4,131	,75		,24	8,80	,00
15.	,72(*)	3,78	,95		,27	9,92	,00
16.	,70(*)	3,61	,97		,68	8,84	,00
17.	,69(*)	3,39	,91		,60	10,89	,00
Ölçek Toplam Cronbach Alpha: 0,91							

Çok faktörlü yapıya sahip ölçeklerde, % 27'lik alt-üst grupların her bir faktör için tanımlanıp, elde edilen her faktördeki madde puanlarının karşılaştırılması önemlidir (Büyüköztürk, 2014). Bu nedenle, ölçme aracının alt faktörleri kendi içinde tanımlanmış ve faktörlerin madde puanları karşılaştırılmıştır. Yapılan bağımsız t testi sonucuna göre t değerinin anlamlı ($p < 0.05$) farklılığa sahip

Hazar, Z., & Tekkurşun Demir, G. (2018). Sınıf öğretmeni adaylarının Oyun ve Fiziksel Etkinlikler dersine yönelik tutum ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Journal of Human Sciences*, 15(2), 1206-1215. doi:[10.14687/jhs.v15i2.5284](https://doi.org/10.14687/jhs.v15i2.5284)

olduğu görülmüştür. Büyüköztürk (2014)'e göre madde toplam korelasyonu hesaplamalarında maddelerin 0,30 ve üzerinde olması maddenin ayırt ediciliği için yeterlidir. Buna göre, ölçme aracındaki tüm maddelerin ayırt edici gücünün yüksek olduğu söylenebilir. Tablo 1'e göre madde toplam test korelasyonuna yönelik sonuçların 0,59 ile 0,79 arasında değiştiği görülmektedir.

3. 1. 1. Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA)

Verilere öncelikle, aynı özelliği ölçen maddelerin bir araya gelip, ilgili faktör altında toplanmasını sağlayan istatistik tekniklerden biri olan Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) uygulanmıştır (De Vellis, 2014). Katılımcılardan elde edilen verilerin bağıntı matrisinin faktör modeline uygunluğunu saptamak için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett Küresellik Testiyle incelenmiştir (Büyüköztürk). KMO Örnekleme Yeterliliği İstatistiği sonuçlarına göre maddeler arası bağıntılar faktör analizine yüksek düzeyde uygunluk göstermiştir (KMO=0,90). Bartlett Küresellik Test sonucu da maddeler arasında faktör analizi yapmak için yeterli düzeyde ilişki olduğunu göstermektedir (2285,802; $p < 0,001$).

Büyüköztürk vd. (2012) ve Tavşancıl'a göre (2014), maddelerin faktör yük değerinin 0.30'un üzerinde olması gerekmektedir. Bu bağlamda 36 maddelik taslak ölçekten, tüm faktörlerden aldıkları yük değeri 0,40'ın altında gerçekleşen, iki boyuta birden yük veren ve binişik olan 19 madde atılmıştır. Böylece, 17 madde 3 faktörden oluşan nihai ölçme aracı elde edilmiştir.

Tablo 2. Açımlayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Alt Faktörler	Taslak Ölçek Madde No	Nihai Ölçek Madde No	MADDELER	Ölçeğe Ait Faktörler		
				Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3
Dersin Yararlarına İlişkin Bilişsel tutum	1	1.	Öğrenciler oyun ve fiziki etkinlikler dersi aracılığıyla düzenli hayat alışkanlığı kazanır.	,80		
	12	2.	Öğrencinin akademik başarısı oyun ve fiziki etkinlikler dersi sayesinde artar.	,78		
	13	3.	Oyun ve fiziki etkinlikler dersi ile öğrencinin okulla olan bağı güçlenir.	,76		
	14	4.	Oyun ve fiziki etkinlikler dersi öğrenciyi zararlı alışkanlıklardan uzak tutar.	,74		
	15	5.	Öğrenci oyun ve fiziki etkinlikler dersi ile disiplin kazanır.	,70		
	19	6.	Öğrenciler oyun ve fiziki etkinlikler dersi ile yaşam boyu spor yapma alışkanlığı kazanır.	,67		
Ders Yönelik davranışsal tutum	20	7.	Oyun ve fiziki etkinlikler dersine yönelik yayınları (TV, radyo, dergi, gazete, vb.) takip ederim.		,84	
	21	8.	Arkadaşlarımla oyun ve fiziki etkinlikler dersinin yararlarını tartışırım.		,72	
	22	9.	Oyun ve fiziki etkinlikler dersine yönelik etkinliklere (kurs, seminer vb.) katılırım.		,71	
	23	10.	Oyun ve fiziki etkinlikler dersi ile ilgili yenilikleri takip ederim.		,70	
	25	11.	Dersin işlenmesine yönelik materyaller geliştiririm.		,68	
Ders Yönelik Duygusal Tutum	24	12.	<i>Oyun ve fiziki etkinlikler dersinin kaldırılmasını isterim.</i>			,85
	28	13.	Oyun ve fiziki etkinlikler dersinin gerekli olduğuna inanırım.			,84
	29	14.	<i>Oyun ve fiziki etkinlikler dersine harcanan zamana üzülürüm.</i>			,77
	33	15.	<i>Oyun ve fiziki etkinlikler dersini sevmem.</i>			,65
	34	16.	Oyun ve fiziki etkinlikler dersi hakkında konuşmaktan hoşlanırım.			,70
	36	17.	<i>Oyun ve fiziksel etkinlikler dersi ile ilgili konular beni sıkıyor.</i>			,66
Özdeğerler				8,40	2,50	1,91
Açıklanan Varyans				22,24	21,24	17,61
Açıklanan Toplam Varyans				% 61,10		

* $p < ,05$

*İtalik yazılan maddeler ölçekteki olumsuz ifadelerdir.

Hazar, Z., & Tekkurşun Demir, G. (2018). Sınıf öğretmeni adaylarının Oyun ve Fiziksel Etkinlikler dersine yönelik tutum ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Journal of Human Sciences*, 15(2), 1206-1215. doi:[10.14687/jhs.v15i2.5284](https://doi.org/10.14687/jhs.v15i2.5284)

Ölçme aracı 17 maddeden oluşmakta ve toplam varyansın % 61,10'unu açıklamaktadır. Sosyal bilimlerde yapılan analizlerde % 40-60 arasında değişen varyans oranlarının yeterli kabul edildiğine göre (Tavşancıl, 2014), araştırmada açıklanan varyans oranının yeterli düzeyde olduğu söylenebilir. Birinci faktörde yer alan maddelerin faktör yükleri 0.67 ile 0.80 arasında değişmekte ve öz değeri 8,40'tır. İkinci faktörde yer alan maddelerin faktör yükleri 0,68 ile 0,84 arasında değişmekte ve öz değeri 2,50'dir. Üçüncü faktörde yer alan maddelerin faktör yükleri 0,66 ile 0,85 arasında değişmekte ve özdeğeri 1,91'dir. Faktör analizinde, başlangıçta genel olarak öz değeri 1 ya da 1'den daha büyük olan faktörler önemli faktörler olarak ele alınır (Büyükoztürk, 2014).

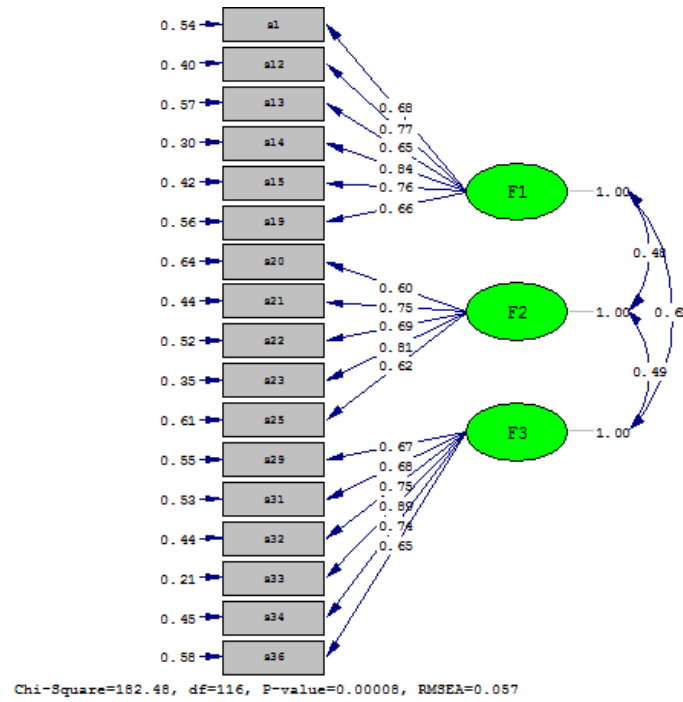
3.1.2. Doğrulayıcı faktör analizi (DFA)

Faktör Analizi, Açımlayıcı Faktör Analizinin tamamlayıcısı olarak kullanılabilir (Erkuş, 2014). Doğrulayıcı faktör analizi, açımlayıcı faktör analizinden elde edilen faktör yapılarını denetlemek amacıyla yararlanılan bir denetleme ve test yöntemidir (Özdamar, 2016). Bu doğrultuda, ölçme aracının AFA ile elde edilen faktör yapısı DFA ile test edilmiş, analiz sonuçlarında faktörler arası ilişkileri ve indekslerin değerlerini gösteren şekil aşağıdadır (Şekil 1). Doğrulayıcı faktör analizi için bu çalışmada Lisrel 8.80 kullanılmıştır. Ölçme aracının uyum indeks aralığı birçok araştırmacıya (Sümer, 2000; Schermelleh-Engel ve Moosbrugger, 2003; Kline, 2005; Tabachnick ve Fidell, 2007; Thompson, 2004) göre kabul edilebilir aralıkta yer almaktadır. DFA şeması Şekil 1'de verilmiştir.

Tablo 3. Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Model Uyum İndeksleri	İyi Varsayılan Aralık	Kabul Edilebilir Aralık	Mevcut Ölçek değerleri
X ² / sd	0 < X ² / sd < 2	2 < X ² / sd < 3	1,57
RMSEA	0.00 < RMSEA < 0.05	0.05 < RMSEA < 0.10	,05
PGFI	0.95 < PGFI < 1.00	0.50 < PGFI < 0.95	,70
PNFI	0.95 < PNFI < 1.00	0.50 < PNFI < 0.95	,81
GFI	0.85 < GFI < 1.00	0.90 < GFI < 0.95	,89
AGFI	0.90 < AGFI < 1.00	0.85 < AGFI < 0.90	,86
IFI	0.95 < IFI < 1.00	0.90 < IFI < 0.95	,98
NFI	0.95 < NFI < 1.00	0.90 < NFI < 0.95	,95
CFI	0.95 < CFI < 1.00	0.90 < CFI < 0.95	,98

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Oyun ve Fiziksel Etkinlikler Dersine Yönelik Tutumları Ölçeği'nin doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarında, uyum indeksleri, $\chi^2/sd=1,57$, RMSEA=,05, PGFI=,70, PNFI=,81, GFI=,89, AGFI=,86, IFI=,98, NFI=,95 ve CFI=,98 olarak bulunmuştur. Kabul edilebilir varyans aralığı ile iyi varyans aralığına göre, Sınıf Öğretmeni Adaylarının Oyun ve Fiziksel Etkinlikler Dersine Yönelik Tutumları Ölçeği'nin doğrulayıcı faktör analizinden elde edilen 3 alt boyutun yeterli uyum endekslerine sahip olduğu görülmektedir. DFA şeması Şekil 1'de verilmiştir.

Şekil 1. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Oyun ve Fiziksel Etkinlikler Dersine Yönelik Tutumları Ölçeği'nin 3 faktörlü yapısı için Doğrulayıcı Faktör Analizi Şeması

Güvenirlik Sonuçları

Cronbach Alpha ve Test Tekrar Test Sonuçları: Ölçeğin bütünü için 0,78, alt boyutlar için ise sırasıyla F1 için 0,88, F2 için 0,79, F3 için 0,89 Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayıları bulunmuştur (Bk. Tablo 1). Ölçek bu haliyle test-tekrar-test yöntemi gereğince, örneklemden katılımcı gruba 20 gün sonra tekrar uygulanmış ve ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısının 0,80 olduğu tespit edilmiştir. Test-tekrar-test yöntemi zaman içerisinde ölçme aracının tutarlılığının ortaya konabilmesi açısından önemlidir. Buna göre, her iki veri setinden de elde edilen değerlerin ölçme aracının güvenilir ve kararlı bir ölçek olduğuna kanıttır.

4. Tartışma ve Sonuç

Araştırmada, sınıf öğretmeni adaylarının oyun ve fiziksel etkinlikler dersine yönelik tutumlarını geçerli ve güvenilir şekilde ölçen bir ölçme aracı geliştirilmiştir. Ölçme aracının geliştirilmesi için öncelikle literatür ayrıntılı şekilde taranmıştır ve tutuma ilişkin kavramsal yapıyı oluşturacak taslak ölçek çalışması yapılarak elde edilen literatür bilgileri ile 60 ifadeden oluşan madde havuzu oluşturulmuştur. Uzman görüşü değerlendirmeleri sonunda 36 maddelik nihai ölçek oluşturulmuş ve 1., 2., 3. ve 4.sınıfta eğitimine devam eden toplam 528 sınıf öğretmeni adayına uygulanmıştır. Araştırmada maddelerin geçerlik ve güvenirlik analizlerine uygunluğunu saptamak amacıyla madde analizi ve her bir maddenin ayırt ediciliğini hesaplamak için ise alt-üst %27'lik grup analizi yapılmıştır. Bu analizler sonucunda, ölçme aracının geçerlik ve güvenirlik analizlerinin uygunluğu, madde toplam test korelasyon değerlerinin 0.30'dan yüksek olduğu (Bk. Tablo 1) tespit edilmiştir. Daha sonra çalışmada elde edilen verilerin AFA'ya uygunluğunu belirlemek amacıyla hesaplanan Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örneklem uygunluğu katsayısının .90; Bartlett Sphericity Testinin değerinin ise "2285,802; $p < 0,001$ " olduğu görülmüştür. Bu sonuçlar mevcut veri setinin AFA yapmaya uygun olduğunu ortaya koymuştur. Buna göre, 36 maddelik taslak ölçeğin, faktör yapısının belirlenmesi amacıyla AFA yapılmıştır. Yapılan AFA analizinde açıklanan varyans oranı

Hazar, Z., & Tekkurşun Demir, G. (2018). Sınıf öğretmeni adaylarının Oyun ve Fiziksel Etkinlikler dersine yönelik tutum ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Journal of Human Sciences*, 15(2), 1206-1215. doi:[10.14687/jhs.v15i2.5284](https://doi.org/10.14687/jhs.v15i2.5284)

(%61,10), 3 faktörlü yapısının uygunluğu, madde kümelenmelerinin doğruluğu gibi değerlendirmeler sonrasında yapı son haliyle ortaya konmuştur.

Daha sonra AFA ile belirlenen yapı DFA ile test edilmiştir. Buna göre, $\chi^2/sd=1,57$, RMSEA=,05, PGFI=,70, PNFI=,81, GFI=,89, AGFI=,86, IFI=,98, NFI=,95 ve CFI=,98 olarak bulunmuştur. Kabul edilebilir varyans aralığı ile iyi varyans aralığına göre, Sınıf Öğretmeni Adaylarının Oyun ve Fiziksel Etkinlikler Dersine Yönelik Tutumları Ölçeği'nin doğrulayıcı faktör analizinden elde edilen 3 alt boyutun yeterli uyum endekslerine sahip olduğu görülmektedir. Bu sonuçların ölçeğin AFA ile belirlenen faktör yapısının DFA ile doğrulandığını gösterdiği düşünülmüş ve kabul edilmiştir. İç tutarlılık katsayısı genel olarak, bir ölçeğin maddelerinin uygulandığı grup üzerinde ne kadar birbirine benzer özellikler gösterip göstermediğinin ölçüsünü oluşturmaktadır (Bademci, 2011). Bu çalışmada ölçek bütünü için 0,91, alt boyutlar için ise birinci boyut 0,86, ikinci boyut 0,80, üçüncü boyut 0,86 olarak bulunmuştur. Bu durumda, geliştirilen ölçüm aracının yeterli düzeyde yüksek iç tutarlılık gösterdiği kabul edilmiştir.

Genel olarak değerlendirildiğinde elde edilen sonuç, araştırmada geliştirilen Sınıf Öğretmeni Adaylarının Oyun ve Fiziksel Etkinlikler Dersine Yönelik Tutumları Ölçeği'nin geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu söylenebilir.

Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 95, en düşük puan ise 19 dur. Katılımcıların ölçekten yüksek puan almaları Oyun ve Fiziki Etkinlikler dersine yönelik tutumlarının olumlu olduğu anlamına gelmektedir. Ölçeğin puanlanmasında 24., 29., 33. ve 36. maddeler ters puanlanmalıdır.

Yapılacak olan benzer çalışmalarda, aktif olarak görev yapan sınıf öğretmenleri ve bununla birlikte okul yöneticilerine yönelik benzer ölçeklerin geliştirilmesinin konu alanına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Ağgön, E. & Yazıcı, M. (2010). Sınıf öğretmenliği programı öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları (Erzincan Üniversitesi örneği). *9. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu* (ss. 1072-1074). Elazığ.
- Atkinson, R. L., Atkinson, R.C., Smith, E.E., Bem, D.J., & Nolen-Hoeksema, S. (1999). Psikolojiye giriş (12. Baskı). (Çev: Y. Alogan). *Ankara: Arkadaş Yayınları*
- Aicinena, Steven (1991). The Teacher and Student Attitudes Toward Physical Education. *Physical Educator; Indianapolis* Vol. 48, Iss. 1, (Winter): 28
- Alemdağ, S., Öncü, E. & Sakalioğlu, F. (2014). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum ve Öz-Yeterlikleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 45-60. DOI: 10.17240/aibuefd.2014.14.2-5000091527
- Arslan, Y. & Altay, F. (2008). Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Ders Programı ve Ders Uygulamalarına İlişkin Görüşleri. *Spor Bilimleri Dergisi Hacettepe J. of Sport Sciences*, 19 (2), 63-79.
- Aydın, R. Şahin, H. vd. (2008). Türkiye'de İlköğretime Sınıf Öğretmeni Yetiştirmede Nitelik Arayışları. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12 (29), 119-142.
- Aydın, O. (2000). Davranış Bilimlerine Giriş. *Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları* No: 1027.332.
- Bağcı, H. (2007). Türkçe öğretmeni adaylarının yazılı anlatıma ve yazılı anlatım derslerine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 21, 29-61.
- Bohner, G., & Wanke, M. (2002). Attitudes and attitude change. *New York, NY: Psychology Pres.*
- Dalaman, O. (2015). Sınıf Öğretmeni Adaylarının "Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi" Dersine Yönelik Tutumlarının Değişik Faktörlerce İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* Issn:1302-8944. Sayı: 36 Sayfa: 59-71
- Decorby, K., Halas, J., Dixon, S., Wintrup, L., & Janzen, H. (2010). Classroom Teachers and The Challenges of Delivering Quality Physical Education. *The Journal of Educational Research* Issn: 0022-0671 (Print) 1940-0675 (Online) Journal Homepage: [Http://www.tandfonline.com/loi/vjer20](http://www.tandfonline.com/loi/vjer20)
- Erkuş, A. (2014). Psikolojide Ölçme ve Ölçek Geliştirme-I: Temel Kavramlar ve İşlemler (2. Baskı). *Ankara: Pegem Yayınları.*
- Franzoi S. (2003). Social Psychology. (Third Edition). *Boston: Mc. Graw Hill.*

Hazar, Z., & Tekkurşun Demir, G. (2018). Sınıf öğretmeni adaylarının Oyun ve Fiziksel Etkinlikler dersine yönelik tutum ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Journal of Human Sciences*, 15(2), 1206-1215. doi:[10.14687/jhs.v15i2.5284](https://doi.org/10.14687/jhs.v15i2.5284)

- Freedman, J.L., Sears, D.O., & Carlsmith, J.M. (2003). Sosyal psikoloji (4.Baskı). (Çev:A. Dönmez). *Ankara: İmge Kitabevi*.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2008). Günümüzde İnsan ve İnsanlar. *İstanbul: Evrim Yayınevi*.
- Kline, P. (2005). An Essay Guide To Factor Analysis. *New York: Routledge*.
- Krech D, Crutchfield R. S. (1980) Sosyal Psikoloji. (Çev. Erol Güngör). (Üçüncü Baskı). *İstanbul: Ötüken Yayın.*
- Meb. (2012a). 12 Yıl Zorunlu Eğitim: Sorular-Cevaplar. *Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.*
- Odabaşı, Y. & Barış, G., (2012), Tüketici Davranışı. *İstanbul: Mediacat Yayıncılık.*
- Özdamar, K. (2016). Eğitim, Sağlık ve Davranış Bilimlerinde Ölçek ve Test Geliştirme Yapısal Eşitlik Modellemesi. *Eskişehir: Nisan*
- Özgüyen, İ.E. (2004). Psikolojik Testler. *Ankara: Sistem Ofset*. 353.
- Pehlivan, Z., Dönmez, B., & Yaşat, H. (2005). Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Görüşleri. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi (Gazi Besbd)*, X, 3: 51 – 62
- Philip J., Morgan, & Vibeke Hansen (2008). Classroom Teachers' Perceptions of The Impact of Barriers To Teaching Physical Education on The Quality of Physical Education Programs. *Research Quarterly For Exercise and Sport Issn: 0270-1367*
- Schermelleh-Engel, K., & Moosbrugger, H. (2003). Evaluating The Fit of Structural Equation Models: Tests of Significance and Descriptive Goodness of Fit Measurement. *Methods of Psychological Research Online*, 8(2), 23-74.
- Semerci, N. & Semerci, Ç. (2004). Türkiye’de Öğretmenlik Tutumları Attitudes Toward Teaching In Turkish. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Fırat University Journal of Social Science* Cilt: 14, Sayı: 1, Sayfa: 137-146, Elazığ
- Sümer, N. (2000). Yapısal Eşitlik Modelleri. *İstanbul: Türk Psikoloji*
- Şişko, M., & Demirhan, Ş. (2002). İlköğretim Okulları ve Liselerde Öğrenim Gören Kız ve Erkek Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.23: 205-210
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2007). Using Multivariate Statistics (5th Ed.). *New York: Allyn and Bacon*.
- Tavşancıl, E. (2014). Tutumların Ölçülmesi ve Spss İle Veri Analizi (5. Basım). *Ankara: Nobel*.
- Tekkurşun Demir, G., Cicioğlu, H. İ, İlhan, E, L & Arslan, Ö. (2017). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumları. *International Journal of Sport, Exercise & Training Sciences - Ijsets*, 3 (4), 120-128. Dor: 10.18826/Useabd.319676.
- Thompson, B. (2004). Exploratory And Confirmatory Factor Analysis: Understanding Concepts And Applications. *Washington, Dc, Us: American Psychological Association*.

Extended English Summary

Indroduction

The aim of this study; is to develop a valid and reliable measuring instrument to be used by classroom teacher candidates to determine their attitudes towards physical education and sports / play and physical activity lessons. The main aim of education is; cognitive, emotional, psychomotor and social aspects of healthy individuals to train. The psychomotor development area, physical education and sports / games and physical activities that directly affect other development areas constitute the main theme of the course. With the regulation made in our country in 2012-2013 education period, 4 + 4 + 4 education system started to be applied. (MEB, 2012a). One of the important regulations in this amendment is the inclusion of the play and physical activity lesson, which is another version of the physical education and sports course, in the curriculum for students at primary school level. The execution of this course is given to the responsibility of class teachers. The attitudes and behaviors of the teachers who give lessons to this course are very important for the purpose of the course. Teachers have an important role in shaping students' attitudes towards physical education and sports lesson.

Method

In the study a mixed model in which quantitative and qualitative models are used together is used. In the qualitative part of the research, there is the process of scanning the area literature and forming the item pool. While constructing the item pool of the scale, the theoretical structure of the measurement of attitude and the sub components of attitude (cognitive, emotional, behavioral) were taken into consideration. By representing the theoretical structure of the attitude, a pool of substances with a total of 45 items including cognitive, emotional and behavioral expressions was formed. 15 items related to the cognitive component, 15 items related to the emotional component and 15 items related to behavioral cognition were written. The 45 items written are composed of positive and negative expressions. The quantitative part included the validity and reliability procedures of SPSS 24 package program and Lisrel 8.8 program. The research was carried out on 528 class teacher candidates who were educated at Gazi University Faculty of Education in 2017-2018. University students aged between 18-30 were included in the study in the first year (n = 143), second year (n = 153), third year (n = 110) and fourth year (n = 122).

Findings

As a result of the analysis applied to the data set obtained, a three factor structure consisting of 19 items was obtained. Factor 1 consists of items 1, 12, 13, 14, 15, 19 and has a variance ratio of 39,31 and Cronbach Alpha: 0,88. Factor 2 consists of items 20, 21, 22, 23, 25 and has a variance ratio of 8,28 and Cronbach Alpha: 0,79. Factor 3 consists of items 24, 28, 29, 31, 32, 33, 34, 35 and has a variance ratio of 7,48 and Cronbach Alpha: 0,89. The total variance ratio explained by the scale is 55.07% of the total Cronbach Alpha value: 0,78. According to the test-retest method, the participant group in the sample was applied again after 20 days and the internal consistency coefficient of Cronbach Alpha was found to be 0,80. The test-retest method is important in terms of ensuring the consistency of the measuring tool over time. In order to test the discrimination of scale items, item analysis tests were carried out. In each item of the measure, it was examined whether the difference between the participants having the characteristic to be measured and the average scores of the participants who did not have the characteristic to be measured is meaningful. According to the independent t test result, t value was found to be significant ($p < 0.05$). Accordingly, it can be said that the discriminative power of all the substances in the measurement is high. According to confirmatory factor analysis, the result of standard adaptation indices is satisfied.

Results

As a result; According to the findings of the analysis, it can be said that scale is a valid and reliable tool for measuring the attitudes of class teachers towards physical education and sports lessons / games and physical activity lessons. The highest score on the scale is 95 and the lowest score is 19. Participants' high scores indicate that their attitudes toward Physical Education and Sports / Game and Physical Activities are positive. Scores 24, 29, 31, 32, and 33 must be scored in reverse. It is believed that the work to be done will contribute to the development of similar scales for active class teachers and school administrators.